עין משפם

נר מצוה

לו"ח סיי תרל"ג ס"ד: בה ב מייי שם וסמג עשין ס"ב וטוש"ע שם

ומיי׳ פכ"ד מהל' טומאת

בו ג מיי׳ פ״ד מהלכות סוכה הלכה יג וסמג

וטוש"ע שם סעיף ב: בז ד מיי׳ פ״ה שם הלכה

בח ה מיי׳ פ״ד שם הלכה

בש ו מיי׳ שם טוש״ע שם

סעיף ו: ל ז מיי׳ שם טוש״ע שם

סעיף ז: סעיף ז: לא ח מיי׳ שם הלכה טו

כ טוש"ע שם סעיף

יד טוש"ע שם סעיף

ואע"ג דבטלינהו [לכולהו] משום ¢דבטלה

דעתו אצל כל אדם אתבן ובטלו הוי מיעוט

וכל שכן עפר ובמלו תבן ואין עתיד לפנותו

ועפר סתם מחלוקת ר' יוםי ורבנן דתנן יבית

שמילאהו תבן או צרורות ובימלו מבומל

ביטלו אין לא ביטלו לא ותני עלה יובי יוםי

אומר תבן ואין עתיד לפנותו הרי הוא כעפר

סתם ובמל עפר ועתיד לפנותו הרי הוא כסתם

תבן ולא בשיל יהיתה גבוהה מעשרים אמה

והוצין יורדין בתוך כ' אמה אם צלתם מרובה

מחמתם כשרה ואם לאו פסולה היתה גבוהה

" מפחים והוצין יורדין לתוך י' סבר אביי

למימר אם חמתם מרובה מצלתם כשירה

א"ל רבא יהא דירה סרוחה היא ואין אדם דר

בדירה סרוחה ההיתה גבוהה מעשרים אמה

הכותל לסיכוך ד"א פסולה הא פחות מכאן

כשרה מהו דתימא התם הוא דחזיא לדופן

אבל הכא דלא חזיא לדופן אימא לא קמ"ל

יהיתה גבוהה מכ' אמה ובנה איצמבא

באמצעיתה אם יש משפת איצטבא ולדופן

ארבע אמות לכל רוח ורוח פסולה פחות

מארבע אמות כשרה מאי קא משמע לן

דאמרינן דופן עקומה היינו הך מהו דתימא

דופן עקומה מרוח אחת אמרינן אבל כל רוח

ורוח לא קא משמע לן יהיתה פחותה מי' מפחים וחקק בה כדי להשלימה לעשרה

אם יש משפת חקק ולכותל ג' מפחים פסולה

אינטבא באמנע

ובנה בה איצטבא כנגד דופן

האמצעי על פני כולה ויש

בה הכשר סוכה כשרה יומז

הצד אם יש משפת איצטבא

לכותל ד"א פסולה פחות

מארבע אמות כשרה מאי

קא משמע לן דאמריגן דופן

עקומה תנינא ייבית שנפחת

וסיכך על גביו אם יש מן

ל) [ברכות לה: פסחים מד.], ב) עירובין עח: ההלות פט"ו מ"ז, אהלות פט"ו מ"ז, ג) [מוספתא דאהלות פט"ו ה"ה עירובין עט.], ד) לקמן יו.,

גליון הש"ם

תום' ד"ה והוצין וכו' מצמרף כהדי סכך כשר. עי׳ לקמן דף ט ע״ב חוס׳ ד״ה הא קא מצטרף:

מוסף רש"י

בית. שטומחת מת בחוכו ומילחהו עפר חו לרורות יביטלו מבוטל והוי טומאה ובישמ נובושל יהור שונונה רצוצה שאין לה אהל לעצמה ובוקעת ועולה עד לרקיע והמאהיל על הגג וכל טומאה שאין אהל טפח בוקעת ועולה עד הרקיע כדאמר בברכות בפרק מי שמתו (ערובין עח:). לא ביטלו לא. בטל ואין הטומאה בוקעת למעלה מן הגג, שיש לה אהל לעצמה (שם עש.). תבן ואין עתיד לפנותו. מלאוהו מבן ויודעין אנו שאינו לריך לו מכל מקום לא ביטלו נפירוש, הרי הוא כעפר סתם. כעפר שחין אנו יודעין אם עתיד לפנותו ויודעין אנו שיפנהו דלאו סתמא הוא, הרי הוא כסתם תבן. שחין יודעין אם יפנהו אם לאו, דסתמא לא בטיל (שם). בית שנפחת וסיכך על גביו. גגו נפחת באמנעו רחוק מן הדפנות לכל לד על הפחת באמנעו וסיכך על הפחח באמלעו ונמלא תקרת הבית, שהיא ומתנה מקונה הפינה, שהימו פסולה משום תעשה ולא מן העשוי, מפסקת בין לפנות למכך כשר, אם יש מן הכותל לסיכוך ד"א פסולה. דנארבע אמות לא נאמר למשה מסיני דופן עקומה, אבל בפחות כשרה, הלכה למשה מסיני רואין תקרת הבית כאילו המן כאן סכך פסול לפסול הסוכה ולא יישן תחת זה

רבינו חננאל

אע"ג דביטלן לא הוי מיעוט, בטלה דעתו אצל כל אדם שאין אדם נותן במקום עפר ואבנים. כרים במקום עפו האבנים, כוים וכסתות. **תבן וביטלו** הוי מיעוט וכל שכן עפר וביטלו, כגון שהסכים שלא ליטלו משם לעולם. תבן ואין עתיד ועפר סתם. מחלוקת ר׳ יוסי ורבנן, לר' יוסי בטל לרבנן לא בטל. דתנן בית שמילאו עפר ונ"א: בית שמייאו עפו (ניא: תבן) או צרורות וביטלן, דייקינן מינה מדקתני וביטלן מכלל שאם לא מפורש אלא בסתם אינן מבוטלים. ותני עלה, ר' יוסי אומר תבן ואין עתיד לפנותו, הרי הוא כעפר סתם וביטלו. עפר ועתיד לפנותו. הרי הוא תבן ואין עתיד לפנותו לתנא דידן לא בטל, לר׳ יוסי בטל, וכן עפר סתם לר׳ יוסי בטל,

לתנא דידן דקתני צרורות

ואע"ג דבטלינהו. לכל שבעה בטלה דעתו אלל כל אדם ואין ביטולו ביטול: סבן וביטלו. בפיו לשבעה: סבן ואין עסיד לפנוסו. ולא ילטרך לפנותו כל ימי החג ומיהו לא בטלו ממש בפיו: או עפר. נתן בו סתם ואין ידוע אם עתיד לפנותו אם לאו: מחלוקת ר' יוםי

כו'. וכן עפר ואין עתיד לפנותו יש בו מחלוקת דבטיל לר' יוסי מסתמא ואפי׳ לא בטלו בפיו ולרבנן לא בטיל. והא דנקט עפר סתם משום כחו דר׳ יוסי דאפי׳ סתם דלא ידיע אי עתיד לפנותו אי לא אמר דבטיל אבל תבן ראוי לבהמה ולהסקה או לטיט הלכך סתמיה לא בטיל אפילו לרבי יוסי: הכי גרסינן בית שמילחהו חבן או לרורות וביעלו. ולענין אהלות תנן דטומאה שיש לה אהל חלל טפח אינה בוקעת למעלה מן הגג אבל טומאה רצוצה שאין לה חלל טפח הימנה לגג שכנגדה עד לרקיע טמא דבוקעת ועולה וכן הלכה למשה מסיני. והלכך בית שיש בו מת או כזית מן המת ומילאוהו תבן או לרורות וביטלו הויין רלולה ובוקעת אבל לא ביטלו הוי כמאן דפנייה ויש לה חלל: מבן ואין עמיד לפנומו הרי הוא לסתם עפר ובטיל. ופליג ביו אתבן בין אלרורות דלרורות היינו עפר וקאמר ת״ק דלריך ביטול וא״ל ר׳ יוסי תבן אם ידוע שאינו עתיד לפנותו הרי הוא בטל מאליו ולרורות אפי׳ סתמא דלא ידיע אי עתיד לפנותו אי לא מסתמא בטל אלא א"כ ידוע דעתיד לפנותו דההיא הוי כסתם תבן ולא בטיל. אלמא דתבן וביטלו עפר וביטלו כולהו מודו דבטיל תבן סתם ועפר ועתיד לפנותו דכולי עלמא לא בטיל תבן ואין עתיד לפנותו ועפר כיולא בו או אפי׳ עפר סתם מחלוקת דלרבי יוסי בטיל: והולין. של סכך ראשיהן התלויין: אם ללתם. של אותם הולין מרובה מחמתם אי הוי שקלת ליה לסכך העליון: כשרה. דמנינן עשרים מהן ולמטה: סבר אביי למימר. דכי היכי דבגובה לא ממעטי להכשיר היכא שחמתן מרובה מללתן בנמוכה נמי לא ממעטי לפסול ואם חמתן מרובה מללתן כשרה: דופן האמלעי.

דסתם סוכה בת שלשה דפנות כי מתניתין והרביעית היא כולה פתח: על פני כולה. שמגיעין ב' רחשי החילטבח לב' דפנות הלדדין ואילטבא הוא בנין אבנים וטיט אם יש בה באילטבא שיעור הכשר סוכה קטנה שבעה טפחים ומשהו דהיינו ראשו ורובו ושלחנו: כשרה. כל הסוכה שיש לה ג' דפנות והאי הכשר סוכה אפי' מן האינטבא והלאה דמנינן חללה מראש האינטבא ומעלה ונמלא דופן אמלעי כולו כשר ודפנות הלדדים ברחב האינטבא הוכשרו בה הרי כאן סוכה קטנה כשרה ואמרינן לקמן (דף יט.) פסל היולא מן הסוכה נידון כסוכה ומפרשינן ליה אם יש הכשר סוכה ביחד ועוד יש בסוכה משם והלאה פסל היינו סכך העשוי בפסולת גורן ויקב שזהו דרכן ליעשות ויולא מהכשר סוכה שאין לו הכשר דפנות נידון כסוכה הלכך כל הסוכה כמות שהיא

גדולה כשרה: מן הלד. כגון אם בנה האינטבא על פני אחד מדופני הלדדים: אם יש משפת אילטבא ולכותל. השני שהרחיקו ממנו ד' אמות: פסולה. דלא הוכשרו באיצטבא זו אלא שתי דפנות אותו שסמוך לה מן הצד והאמצעי שראש האיצטבא מגיע לו: פחות מד' אמות כשרה. שאף הוא הוכשר על ידה דקי"ל (לקמן דף ו:) הלכה למשה מסיני דמכשרי סוכה על ידי עקימת דופן עד ארבע אמות חסר משהו ורואין סכך העליון המחוצר לדופן הרחוק כאילו הוא מן הדופן עצמו ועקום עד כנגד שפת האילטבא. וכאן מודדין את גובהן משפת האילטבא ולמעלה ואף על פי שמתחתיו נמשך כלפי חוץ הואיל וראשו אינו כלה ע"כ זהו גובה חללה והרי נתמעט חללה מתחתיו: בים שנפחם. גגו וגגין שלהם חלקים הן ושוין ולא משופעים ונפחת הגג באמלעו: וסיכך. בסכך כשר על פי הפחת ונמלא סכך הכשר מופלג מן הדפנות לכל לד: פחום מארבע אמות כשרה. שדופני הבית נעשין לה דפנות והתקרה פסולה המפסקת בינתיים רואין אותה כאילו היא מן הדופן ונעקם הדופן עד כאן ואין כאן סכך פסול אלא דופן ומחובר לסכך כשר: המס הוא. דאמר דופן עקומה משום דדופן דידה חזי לדופן דאינו גבוה מכשיעור ואין לריך לעקמו אלא כדי לקרבו לסכך: אבל הכא דלא חזי לדופן. ועקימותו משום דליתחזי למיהוי דופן הוא לא אמר קא משמע לן: וחקק בה. גומא באמלע: כדי להשלימה לעשרה. כנגד הגומא ובאומה גומא הכשר סוכה באורך ורוחב:

ואע"ב רבמלינהו במלה דעתו אצל כל אדם. לא דמי לארנקי דפ׳ חלון (עירובין דף עט.) דאיכא למאן דאמר דאפילו ארנקי מבטל אינים: בית שמילאהו תבן או צרורות וביטלו במל. כך היא הגירסא בכל הספרים כאן ובפרק חלון (שם דף עמ:) דמייתי לה

אמתניתין דחריך שבין שתי חלירות מלא קש או תבן מערבין שנים ואין מערבין אחד מלא עפר או מלא לרורות מערבין אחד ואין מערבין שנים והיא משנה במסכת אהלות פט"ו ולא כתב שם תבן אלא עפר או לרורות ומשום דמייתי לה הכא ובעירובין אתבן טעו להגיה הספרים תבן במקום עפר ולא גרסינן נמי במסכת אהלות וביטלו בטל אלא טומאה בוקעת ועולה טומאה בוקעת ויורדת והיא היא דהא בהא תליא אלא שדרך הש"ס לקצר משניות של סדר טהרות כשמביאם ואין [לומר] דהך דמייתי [הכא] ברייתא היא דאין לו להביא מן הברייתא כיון שיכול להביא מן המשנה חה לשון המשנה בית שמילאהו עפר או לרורות וביטלו וכן כרי של תבואה וגל של לרורות אפי׳ כגלו של עכן אפילו טומאה בלד הכלים טומאה בוחעת ועולה בוקעת ויורדת פי׳ לפי שהם מבוטלים והא דקאמר תבן ואין עתיד לפנותו ועפר סתם מחלוקת רבי יוסי ורבנן אע"ג דבמתניתין דאהלות לא איירי רבנן מידי בתבן מכ"ש הוא דידע ליה כיון דבעפר ולרורות מלרכי רבנן ביטול כ״ש בתבן וכן פרק חלון (שם עט.) קאמר מאן תנא אהלות רבי יוסי היא ופריך אי רבי יוסי איפכא שמעינן ליה בין אתבן בין אלרורות פריך מטעמא דפרישית אע"ג דלא קתני תבן במתני' דאהלות והא דפשיטא לן הכא דתבן וביטלו הוי מעוטא אפיי לרבנן דייק לה מדקתני במתניתין דאהלות אפילו כרי של תבואה דמהני ביטול כ״ש בתבן והא דקאמר עפר סתם מחלוקת רבי יוסי ורבנן הוי מלי למימר דבעפר ואיז עתיד לפנותו נתי פליגי דלרבנן לא בטיל

אלא א"כ בטלו ואין עתיד לפנותו

לאו היינו ביטלו כדמוכח הכא אלא פחות משום ר' יוסי נקט עפר סתם דאפילו בסתם קבטיל ולא חש להאריך לומר תבן ועפר שאין עתיד לפנות ועפר סתם מחלוקת:

והוצין יורדין בתוך ב'. וח״ת כשללתו מרובה מחמתו המחי כשרה הא אי קלשת היו ההולין נופלין כדאשכחן בעירובין (דף ג.) גבי מקלח סכך בחוך כ' ומקלת סכך למעלה דפסלינן הסוכה דכי קלשת לה הוי לה חמתה מרובה מללתה ועל כורחין פי׳ לפי שלא יכול להתקיים הסכך בתוך עשרים דמחמת קלישותו יבא הרוח ויפזר או יפול דאין לפרש אפילו היה מתקיים כך הוה ליה חמתו מרובה שבזה לא היו מכשירין אינך אמוראי דהתם כיון דאין ללתה מרובה אלא על ידי סכך של מעלה מכ' הוה ליה סכך פסול °מלטרף בהדי סכך כשר ויש לומר דהכא יש לנו להכשיר יותר שיש רוב הולין וראויין הן להתקיים בקל כך אם היה שם דבר הסומכת:

פחות

רבינו חננאל (המשך) וביטלן, מכלל דסתמא וביטקן, מכלל וטומא לא בטלי. היתה גבוהה מכ' אמה והוצין יורדין לתוך כ' רואים אם צילתן של הוצין הללו מרובין מחמתן, כשרה, דחשבינן . אלו ההוציז הז הז הסכר. אריההבין זון זון זוסכן. היתה גבוהה עשרה טפחים והוצין יורדין לתוך עשרה טפחים, b) דחה רבא דברי אביי ואמר דירה סרוחה היא ופסולה. היתה גבוהה מעשרים [אמה] ובנה מעשרים (אמהון דבה בה איצטבא כנגד דופן האמצעית על פני כל הסוכה. ויש בזו האיצטבא סוכה קטנה כשרה. בנה זו האיצטבא מן הצד, אם יש משפת איצטבא ולכותל ד' אמות פסולה, פחות מיכן כשרה. מאי קמ״ל דופן עקומה, תנינא בית שנפחת וסיכך על גביו אם יש ביז כותל גביז אם יש בין כחות לסיכוך ד' אמות פסולה. ודחיגן שאני התם משום דבדוכתיה דופז מעליא היא. דפחות מו היא, אבל הכא שזה הדופן . גבוה יותר מכ׳ אמה. ולגבי גבות יוונו מכ אמת, ויגבי זו הסוכה דופן פסולה היא אימא לא, קמ״ל. . היתה גבוהה מעשרים אמה האיצטבא, אם יש משפת האיצטבא ולכותלי הסוכה כשרה. ואתא לאשמעינו פחותה מי׳ וחקק בתוכה להשלימה לי׳ טפחים. אם יש משפת חקק ולכותל ג׳ טפחים ופסולה).

א) נראה דחסר בדברי רבינו ול"ל וסבר אביי למימר דאם חמתם מרובה מללחם כשירה ודחה רבא וכו'.